Ecologische waarde inpassingsplan, Zonnepark Gendt

Datum: 21 april 2021
Versie: 2.0
Opgesteld door: [redacted], *Adviseur Ecologie*
In opdracht van: Waterschap Rivierenland

Voor de inpassing van een zonnepark bij RWZI Gendt is gevraagd om de ecologische waarde van de huidige situatie te vergelijken met de beoogde situatie (incl. zonnepark). Het Zonnepark komt op het naastgelegen weiland (momenteel in gebruik als paardenweide) te liggen, waardoor het bestaande RWZI terrein in Gendt wordt uitgebreid. Hierdoor verdwijnt de huidige noordelijke houtsingel en wordt de paardenweide omgevormd tot een zonnepark.
In deze memo is voor de groene elementen die verdwijnen bepaalt wat de ecologische waarde is. Daarna is beschreven wat de (potentiële) ecologische waarde is van de groene elementen die worden teruggebracht. Op basis hiervan is bepaald hoe de ecologische waarde van het terrein zich naar verwachting zal ontwikkelen door het toepassen van dit inpassingsplan.

Verdwijnende elementen

In afbeelding 1 is de huidige situatie te zien van het RWZI terrein in Gendt. In afbeelding 2 is het inpassingsplan voor de toekomstige situatie te zien.

Paardenweide

De aanwezige paardenweide zal worden gebruikt om de zonnepanelen op te plaatsen. De huidige ecologische waarde van de paardenweide is beperkt, doordat deze intensief begraasd wordt en de aanwezige grond bemest is. Uit de uitgevoerde quickscan Wet natuurbescherming (Viridis, 2020) blijkt dan ook dat de paardenweide geen bijzondere waarde heeft voor (beschermde) soorten.

Afbeelding 1 Huidige situatie van het RWZI terrein in Gendt. De aanwezige houtwal aan de noordzijde zal worden gekapt en in de paardenweide zullen de zonnepanelen worden geplaatst.

Noordelijke houtwal

De houtwal aan de noordzijde bevat circa 15 tot 20 grote bomen (>6m) met daaronder een dichte ondergroei. Grote bomen (met name inheemse soorten) kunnen voor (veel) grotere aantallen insecten en vogels als voedsel bron en zijn op die manier ecologisch waardevoller dan jongere bomen. Daarnaast bieden grotere en oudere bomen ook voor meer soorten (o.a. roofvogels, vleermuizen en marters) een geschikte verblijfplaats of broedplaats. Uit de quickscan (Viridis, 2020) is echter gebleken dat de aanwezige bomen in de houtwal geen geschikte holtes voor deze soorten bevatten en dat er evenmin jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn. De aanwezige ondergroei biedt geschikt leefgebied voor grondgebonden soorten (kleine zoogdieren en amfibieën) en ook voor struweel broedende vogels.

Afbeelding 2 Inpassing van zonnepark. In bovenstaande ontwerp zijn de verschillende groenstructuren te zien. Enkel de houtwal rondom het zuidelijke gedeelte van het terrein en enkele grote notenbomen bij de ingang zijn momenteel aanwezig. De overige groene elementen worden nieuw gerealiseerd.

Nieuwe elementen

Kruidenrijk gras

In de paardenweide komen zonnepanelen te staan in een zuidopstelling (afbeelding 2). Dit geeft de mogelijkheid om tussen de zonnepanelen en aan de randen een kruidenrijke vegetatie (bloemrijk gras) te ontwikkelen. De huidige situatie van de paardenweide is dat deze voedselrijk (bemest) is. Hierdoor gaan grassen domineren wat de ontwikkeling van een diverse kruidenvegetatie tegengaat. Hierin is met name het beheer van groot belang. Uit recent onderzoek is gebleken dat 2x per jaar maaien en afvoeren van het maaisel een positief effect heeft op het aantal plantensoorten dat voorkomt op een zonnepark (Schotman et al. 2021). Doordat dit beheer zal worden toegepast is de verwachting dat de aanwezige vegetatie tussen de zonnepanelen zich positief (meer kruidachtige soorten) zal ontwikkelen ten opzichte van de huidige vegetatie in de paardenweide. Doordat de aanwezige vegetatie maar 2x per jaar gemaaid wordt, kunnen kruiden tot bloei komen (positief effect op bestuivende insecten), vormen de kruiden zaden (voedselbron voor o.a. vogels en diverse muizensoorten) en zorgt de struweelachtige vegetatie voor beschutting en foerageergebied voor o.a. insecten, amfibieën, diverse muizensoorten en wezel.

Nieuwe houtwal
De nieuwe houtwal komt aan de noordzijde van het terrein te liggen (afbeelding 2). Deze houtwal is in oppervlakte gelijk (zelfs iets breder) aan het gedeelte van de houtwal dat verdwijnt (huidige begrenzing van de zuivering). In de nieuwe houtwal zullen ook grote boomsoorten worden aangeplant, waardoor de ecologische waarde in de toekomst gelijk zal zijn aan het gedeelte van de houtwal dat verdwijnt. Daarnaast wordt aan oost- en westzijde ook een haag van zwarte els geplaatst waardoor de hoeveelheid aan bosschages aanzienlijk toeneemt en daarmee de mogelijkheden om te nestelen (vogels) of te foerageren (insecten, kleine zoogdieren) vergroot worden.

Aanvullende maatregelen
Bovenstaande maatregelen vervangen al aanwezige groene elementen, maar op het terrein van de zuivering zelf worden ook nog andere maatregelen genomen die een ecologische meerwaarde bieden. Rondom en op het terrein is grasachtige vegetatie aanwezig die momenteel nog intensief gemaaid wordt en/of beperkte ecologische meerwaarde heeft (vergelijkbaar met de vegetatie in de paardenweide). Door het beheer ook hier aan te passen zal de ecologische waarde zich op een vergelijkbare manier kunnen ontwikkelen als op het zonnepark.
Verder worden er op verschillende locaties vaste bloeiende planten en (fruit-)bomen geplant. Deze zorgen voor een belangrijke diversiteit in het voedselaanbod (zowel door de periode dat ze bloeien en vruchten dragen, als ook de verschillende diersoorten die ze aantrekken) en hebben zo een belangrijke bijdrage aan de ecologische meerwaarde van het terrein. Onder andere op het driehoekig perceel tussen de toegangsweg naar de zuivering en de oprit van de dijk worden diverse fruitbomen geplant. Op dit perceel zal daarnaast kruidenrijk graslandbeheer worden toegepast.
De poel zorgt voor een nieuw biotoop binnen het plangebied waardoor het gebied voor o.a. amfibieën, libellen en andere insecten geschikter wordt. Deze vormen ook weer prooidieren voor andere soorten. De poel zorgt daarmee voor een extra impuls aan het aantal soorten dat kan worden verwacht binnen het plangebied.

Ontwikkeling ecologische waarde

De belangrijkste ecologische waarde die verdwijnt is het noordelijke gedeelte van de huidige houtwal. De nieuwe houtwal zal zich over 10 á 15 jaar al weer dusdanig hebben ontwikkeld, dat de ecologische functie alweer grotendeels hersteld is. Verder worden ook nog veel bomen en bosschages op andere plekken toegevoegd, waardoor op de lange termijn juist een hogere ecologische waarde ontstaat.
Verder kan door het juiste beheer ook goed ontwikkeld kruidenrijk grasland ontstaan en zorgen ook de overige maatregelen (mede door het creëren van diversiteit) voor een opwaardering van de ecologische waarde van het gebied.
Het inpassingsplan zorgt naar verwachting zowel op korte termijn (aanplant extra bomen, vaste beplanting en inbrengen van kruiden) als op lange termijn (doorontwikkeling van bomen en het zichtbaar worden van de effecten van het beheer) voor een ecologische meerwaarde van het terrein. Een belangrijk aandachtspunt is hierbij het beheer, omdat dit zorgt dat de diversiteit in de vegetatie (en daarmee ook de diversiteit in diersoorten) behouden blijft.

Bronnen

- Schotman, A., van der Zee, F., Hazeu, G., Bloem, J., Sluijsmans, J., & Vittek, M. (2021). Verkenning van bodem en vegetatie in 25 zonneparken in Nederland: Eerste overzicht van de ligging van zonneparken in Nederland en stand van de kennis over het effect van zonneparken op de bodemkwaliteit. (Rapport / Wageningen Environmental Research; No. 3061). Wageningen Environmental Research. https://doi.org/10.18174/541057
- [redacted] 2020. Quickscan Wet natuurbescherming Zonnepark Gendt. Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, PRNR-2020-072.